

AJONEUVOJEN VAKUUTTAMINEN JA REKISTERÖINTI SÄHKÖISEKSI

– järjestelmäuudistuksen ilmastovaikutukset,
tilannekatsaus v. 2014–2016 muutokseen

6.4.2017

The Natural Step

Johdanto

Ajoneuvolla on oltava voimassaoleva liikennevakuutus, jotta se voidaan rekisteröidä. Yli 99 prosentissa rekisteri-ilmoituksista käsitellään tietoa, joka löytyy ajoneuvon vakuutus sopimuksesta ja vaikuttaa vakuutukseen. Näitä rekisteri-ilmoituksia ovat mm. omistajan vaihdos, liikennekäytöstä poisto tai liikennekäyttöön otto, ensirekisteröinti, haltijan muutokset sekä ajoneuvon luovutusilmoitus.

Ajoneuvoille pakollinen liikennevakuutus ja auton rekisteröinti saa aikaan vuosittain noin 12 150 hiilidioksiditonin päästöt, mikä vastaa noin 70 miljoonan kilometrin ajoa henkilöautolla. Loppuvuodesta 2015 käyttöönotettu uusi sähköinen asiointijärjestelmä on mahdollistanut ajoneuvojen rekisteröinnin vakuuttamisen yhteydessä ja palvelua onkin käytetty ahkerasti hyväksi. Toiminnan päästöt ovat jo kolmanneksen pienemmät rekisteröintitapahtumaa kohden verrattuna lähtötilanteeseen.

Finanssialan keskusliitto (FK), ja Liikennevakuutuskeskus (LVK) ja Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi ovat tehneet vuoteen 2018 tähtäävän yhteisen kestävä kehityksen toimenpidesitoumuksen, joka avulla halutaan edistää ilmasto- ja käyttäjäystävällisen sähköisen asioinnin käyttöönottoa ajoneuvoja rekisteröitäessä. Tähän raporttiin on koottu seurantatiedot uudistuksen vaikutuksista vuoden 2016 lopussa. Alkuperäisen laskennan raportti on löydettävissä Finanssialan Keskusliiton sivuilta, osoitteesta finanssiala.fi.

Rekisteri-ilmoituksia tehtiin vuoden 2016 lopussa 4,3 miljoonaa kappaletta, joista 49% sähköisesti. Nousua vuoden 2014 kokonaismäärään verrattuna oli noin 800 000 ilmoitusta. Merkittävin muutos johtuu siitä, että rekisteröintejä hoitavista toimipaikoista noudetaan nykyisen suurempi määrä todistuksia (550 000 kpl), kun aiemmin niitä noudettiin noin 200 000 kpl (sen lisäksi, että todistukset sai paperilla automaattisesti postitse).

Marraskuusta 2015 lähtien ajoneuvojen rekisteröinti on ollut mahdollista tehdä vakuuttamisen yhteydessä vakuutusyhtiön järjestelmässä. Vakuuttamisen ja rekisteröinnin yhdistäminen samaksi tapahtumaksi virtaviivaistaa paljon olemassa olevia toimintatapoja. Sähköinen palvelu yksinkertaistaa prosessia ja uusi toimintamalli alentaa rekisteröinnin kustannuksia automaattisen prosessin myötä. Ajoneuvonsa rekisteröintipalvelua tarvitseva asiakas välttää liikkumisen palvelupisteelle käyttämällä sähköisiä palveluita.

Hiilijalanjälkilaskennan lähtötiedot

Laskentaan sisällytettiin niistä toiminnoista aiheutuvat päästöt, joihin projektin osapuolet voivat päätöksillään suoraan vaikuttaa. Projektin alussa laskettiin ajoneuvorekisteriuudistukselle lähtötaso vuoden 2014 mukaan sekä päästövähennystavoite vuosivälillä 2015–2018, neljän vuoden ajanjaksolla. Hiilijalanjälkilaskennassa on mukana seuraavat osa-alueet:

- Asiointimatkat: Vuonna 2014 noin 2800000 matkaa, 2018 1800000 matkaa.
- Toimistotyön määrä: ennen uudistusta n. 5 min / tapahtuma, nyt n. 2 min / tapahtuma
- Sähköinen asiointi: eAsioinnin tiedonsiirto
- Siirtyminen paperisista asiakirjoista sähköisiin dokumentteihin: Paperidokumenttien käsittely, sähköisten dokumenttien tallennus. (katsastustodistukset ei mukana)

Laskennan perustana olevat tiedot eri rekisteröintitapahtumista ja siitä osuudesta, joka näistä on tehty tai pyritään tekemään sähköisessä palvelukanavassa, selviää oheisesta taulukosta.

Rekisteröintitapahtumat tyypeittäin	määrä 2014	eAsiointissa 2014	Tilanne 2016	eAsiointissa 2016	Tavoite 2018
Ensirekisteröinti	216 035	0%	222028	0 %	30%
Haltijan muutokset	50 549	0%	48847	48 %	50%
Liikennekäyttöön otto	461 836	62%	635723	74 %	80%
Liikennekäytöstä poisto	605 962	58%	921449	71 %	80%
Lopullinen poisto	78 945	0%	59337	0 %	
Luovutusilmoitus	48 389	0%	517370	89 %	90%
Muu muutos	107 562	0%	58974	0 %	
Omistajan vaihdos	1 298 286	0%	1247882	30 %	55%
Peruutukset	4 493	0%	6068	0 %	
Rekisteröintisuorituksen korjaus	12 071	0%	5643	0 %	
Rekisteröintitodistuksen tulostaminen	191 554	0%	547440	19 %	
Seisonta-aikailmoitus*	428 228	0%	0	0 %	
Yhteensä	3,5 M	18%	4,3 M	49 %	60%

*ei varsinaisia rekisterimerkintöjä vaan vakuutusyhtiöiden rekisteriin järjestelmän avulla (sosona) merkitsemiä huomautuksia

Taulukko 1: rekisteröintitapahtumat tyypeittäin, määrät, e-asioinnin osuus ja tavoitteet

Päästökertoimien päivitys 2017

Aikataulusyistä ja tiedon saatavuudesta johtuen laskennassa käytettiin vuonna 2015 on käytetty pääasiassa e-laskun hiilijalanjälkiraportin (2010) päästökomponentteja. Esimerkiksi "toimistotyö" sisältää kaikki toimistotyöhön liittyvät päästöt, jotka on sitten jyvitetty aikayksikköä kohti. Toimistotyön kerroin laskettiin uudestaan tarkemmin tämän seurantaraportin laatimisen yhteydessä, sillä edellinen laskenta perustui lähtötietoihin, joista vanhimmat olivat vuodelta 2008.

Uusi kerroin toimistotyölle on 0,34 g CO₂e/sekunti, mikä on huomattavasti pienempi kuin aiemmin käytetty 1 g CO₂e /s. Tulos on sattumalta sama kuin vuoden 2010 laskelmassa ollut vaihteluvälin alaraja (ekotehokkaiden toimistojen päästökerroin). Selittäviä tekijöitä pudotukselle voivat olla toimistojen energiatehokkaammat laitteet, uusiutuvien ja päästöttömien energiantuotantotapojen suurempi osuus sähköntuotannosta sekä laskennan kohteena olevien toimistojen erityispiirteet verrattuna keskivertotoimistoon (vähäinen liikematkustuksen määrä ja suuri käytetyn paperin määrä).

Päästökertoimet on koottu oheiseen taulukkoon. Yksityiskohtaisempi tieto kertoimista ja laskennasta (mm. asiointimatkojen laskentamalli) löytyy vuoden 2015 raportista.

Päästökomponentti	Päästöt (g CO ₂ e/x)	Lähde
Toimistotyö	0.34 g / sekunti	TNS 2017
Kirjepaperi	9.93 g / A4 paperi	NI 2010
Kirjekuori	18.16 g / kirje	NI 2010
Postitus	21.3 g / kirje	Itella 2010
Arkistointi	35.3 g / kirje	NI 2010
Autonkäyttö	167 g/km	VTT:n Lipasto
Sähköinen dokumentti (arkistointi)	1 g / dokumentti	NI / e-laskun hiilijalanjälkilaskenta 2010

Taulukko 2: Päästökertoimet

Laskennan tulokset: rekisteriuudistuksen ilmastovaikutukset

Ajoneuvorekisteriuudistuksella on saavutettu tähän mennessä 34 % vähennys ilmastopäästöihin, kun verrataan vuoden 2016 tietoja vuoteen 2014. Sähköinen palvelu on vähentänyt päästöjä erityisesti asiointimatkojen vähentymisen kautta. Asiointimatkojen vähenemisestä päästöjen pudotusta tullut laskennallisesti jo 24 prosenttiyksikköä. Hyötyä tulee palvelun käyttäjille myös ajansäästön kautta. Työmäärän osalta on tarkennettu vuoden 2014 luku sekä tavoitetaso vastaamaan sitoumuksen yhteydessä tehtyjä linjauksia.

Päästövähennys vuodesta 2014 vuoteen 2016 sekä tilanne suhteessa tavoitteisiin 2018:

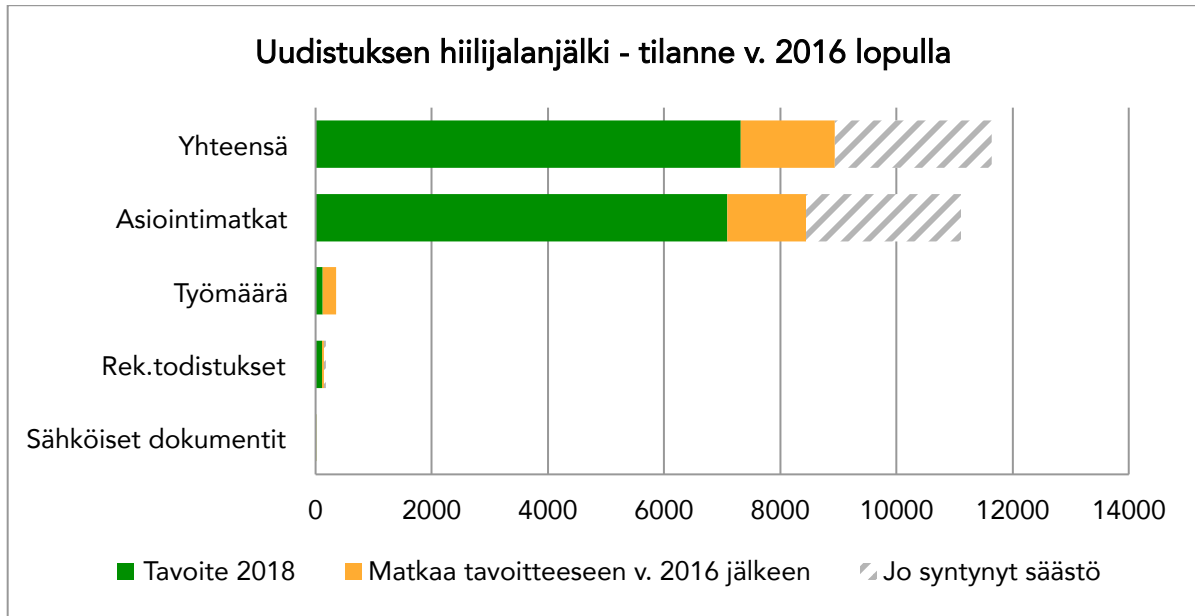
t CO ₂ e	2014	2016	Muutos 2014-16	Muutos % 2014-16	Tavoite v.2018	Muutos v.2018
Asiointimatkat	11 106	8 438	-2 668	-24 %	7085	- 36 %
Työmäärä*	292	356	64	+22 %	120	-59 %
Rek.todistukset	180	140	-40	-22 %	116	-35 %
Sähköiset	0,7	2,1	1,4	200 %	2,7	+285%
Yhteensä	11 579	8 937	-2 642	-23 %	7324	-38 %
Per tapahtuma	3,3 kg CO₂e	2,1 kg CO₂e	-1,2 kg CO₂e	-34 %	1,7 kg CO₂e	- 52 %

* vuoden 2014 työmäärän päästöt sekä tavoiteluvut laskettu uudestaan tarkennetuilla kertoimilla.

Taulukko 3: Tulokset ja tavoitteet

Ainoa rekisteröintitapahtuma, jonka kohdalla on päästöt nousseet, on rekisteröintitodistusten tulostaminen toimipisteessä. Auton omistajille ei enää postiteta automaattisesti rekisteriotetta, joten tulosteita ymmärrettävästi pyydetään enemmän. Kokonaisuudessaan tulosteidenkin määrä on kuitenkin pudonnut radikaalisti. Suurin haaste on rekisteröintitapahtumittain tarkasteltuna ensirekisteröintiä viemässä sähköiseen palvelukanavaan. Näiden osalta ollaan edetty vain pienen matkaa tavoitetta kohti. Kaikilta muilta osin uudistus on hyvin aikataulussaan.

Huomattava positiivinen muutos on siis tapahtunut jo nyt, lyhyessä ajassa. 34 prosentin pudotus uudistuksen kokonaispäästöissä vastaa yli puolta alkuaan tavoitellusta 51 prosenttiyksikön säästöstä. Vielä tarvittava 22 prosenttiyksikön vähennys on tätä menoa mahdollista saavuttaa jo ennen määräaika – astuihan järjestelmäuudistus voimaan vasta vuoden 2015 lopulla, joten nyt tapahtunut muutos ei ole voinut tulla 24 vaan ennemmin 14 kuukautta.

Jo syntynyt muutos päästöissä rekisteröintitapahtumaa kohden on –34%. Vuonna 2014 keskimääräinen päästö oli 3,3 kg CO₂e / rekisteröintitapahtuma, kun vuoden 2016 lopussa päästöt olivat vain 2,1 kg CO₂e tapahtumaa kohden. Päästövähennystä on syntynyt kaikki rekisteröintitapahtumat yhteen laskettuna yhteensä noin 2640 hiilidioksiditonnia. Vastaavat päästöt syntyvät esimerkiksi 870 suomalaisauton koko vuoden ajoista (keskimäärin 18000 km/v).

